

מקורות לשיעורו של הרב דוד לנדאו

חירותנו ופיצור חמץ

אלה השנים המסמנים לנו את חג הגאולה, חג הפסח, זמן חירותנו. ולדורות מה אנחנו למדים מאלה שני הנושאים הללו התלויים זה בזה? התשובה הנצחית היא, שתנאי הגאולה שנים המה: החירות העצמית, חירות הגוף מכל שיעבוד זר, מכל שיעבוד הכופה את צלם אלהים אשר באדם להיות משועבד לכל כח אשר הוא מוריד את ערכו, את תפארת גדולתו והדרת קדשו, והחירות הזאת אינה נקנית כי-אם על-ידי חירותה של הנשמה, חירות הרוח מכל מה שהוא מטה אותה ממסילתה הישרה והאיתנה היצוקה במהותו העצמית, - אבל אלה שני סוגי החירות אינם באים, ואין האדם בתור אישיות פרטית ולא העם בתור קיבוץ שלם בעל רוח מיוחד זוכה להם, כי-אם על-ידי הביעור מכל גבולו את כל דבר המעכב את חירותו, שזהו חמצו, השאור שבעיסה, שהיזיקו מצוי ביותר בעת אשר אור של גאולה מתנוצץ עליו. להתלמד אנו צריכים איך לסגל לנו את אותו הרוח הגדול של החירות, אשר זרח עלינו אמנם בתקופות המאירות שלנו, ואשר יצא כברק נוצץ בהופעתה של הגאולה הראשונה, גאולת מצרים, אשר נגלה עלינו מלך-מלכי-המלכים הקדוש-ברוך-הוא בכבודו הגדול וקרבתו לעבודתו, שהיא חירותנו הגמורה, והרים אותנו משפלותה של העבדות הנכריה אשר שוא היא עבודתה. ההבדל שבין העבד לבן-החורין איננו רק הבדל מעמדי, מה שבמקרה זה הוא משועבד לאחר וזה הוא בלתי-משועבד. אנו יכולים למצא עבד משכיל שרוחו הוא מלא חירות, ולהיפך בן-חורין שרוחו הוא רוח של עבד. החירות הצביונית היא אותו הרוח הנשאה, שהאדם וכן העם בכלל מתרומם על ידה להיות נאמן להעצמיות הפנימית שלו, להתכונה הנפשית של צלם אלהים אשר בקרבו, ובתכונה כזאת אפשר לו להרגיש את חייו בתור חיים מגמתיים, שהם שוים את ערכם. מה שאין כן בעל הרוח של העבדות, שלעולם אין תכן חייו והרגשתו מאירים בתכונתו הנפשית העצמית, כי-אם במה שהוא טוב ויפה אצל האחר השולט עליו איזה שליטה שהיא, בין שהיא רשמית בין שהיא מוסרית, - במה שהאחר מוצא שהוא יפה וטוב. ואנחנו לאורה הפנימי של החירות העצמית הזאת, "חרות על הלוחות, אל תקרא חרות אלא חירות", נסע ונלך להבליט יותר ויותר את עצמאותנו הרעננה הפנימית, שקנינו ע"י גילוי שכינה, אותה החירות שקנינו ע"י הפלא הגדול היחיד בעולם, שנעשה עמנו בעת שגאלנו ה' יתברך וגאל את אבותינו ממצרים לחירות עולם. בואו נא, אחים, אל הסדר כולנו, יוודע לנו שהננו בני-מלכים, ועם שהחירות היא גורלו הנצחי, לא עבד ישראל ולא יליד-בית ולא יהי לבו, מאז אשר נשא ברמה, מיום חג חירותנו, את דגל החירות וביעור החמץ, אשר יבאו כמים בקרבנו וכשמן בעצמותינו על-ידי כוח-האיתנים של המפעל הקדוש והנאמן, בקיימנו את דבר-ד' גואל ישראל מעולם ועד עולם, אשר צונו לשמור את המצות. שמרו את החירות ואת ביעור החמץ, והגאלו מהרה גאולה שלמה.

עולת ראי"ה חלק ב'

5.

כדי להסיר כל מסך מבדיל בין הטוב האלהי הכללי ובין הנפש הפרטית הצמאה לו, צריך להבדל מכל פגם מוסרי, בכל המושג הרחב שלו במונח הכללי, שכולל זכך המדות כולן וטהרת המעשים השכלית, שכל אלה הם התפשטות האור האלהי בעולם בתכונה כללית מקפת את האנושיות וכל ההווה, בכל מה שיש מקום לתכונת מוסר לחול שם. וכדי להסיר ג"כ את המניעה המעכבת מהשלמת הלבוש הישראלי המלביש את הטוב האלהי המופשט ע"פ סגנונו המיוחד, צריך להסיר כל מניעה מעשית מכל הנוגע לנפש הישראלית. וזאת היא התכונה המצרכת לתשובה גמורה מכל פרטי פרטים של כל חטא ועון ע"פ התורה שבכתב ושבעל פה, שכולה היא נשמת ד' בקשר ישראל.

אורות התשובה פרק יג פסקה ב

6.

כל חטא נובע מפגם ביכולת בנפש האדם. נחלשה הנפש, ואינה יכולה לעמוד נגד נטית הרע שבה. חסרון-יכולת זה בצאתו אל הפועל מחליש הוא את כח הרצון של הטוב, וחלישות הרצון מחוללת חלישות הידיעה והכרת הטוב מתשטטשת. התשובה באה אחר בינה. כשמגבירים את הכרת הטוב, הבאה בשלימותה גם עם הכרת הרע. הרע מבחין את הטוב, כשעומק הרע נעשה ידוע ברעתו, מבהיק יותר עומק הטוב בטובו. וכל מה שידיעת הטוב מתבררת, והפגם שגרם החטא להחשיך את הידיעה, הולך לו ע"י השבת הרצון ונטית הנפש אל הטוב, מתעוררת ע"י ההכרה ג"כ הנטיה לכסס את רצו- הטוב ולהציל גם אותו מפגמו של החטא, והנפש אשר נחלשה מקבלת את טובה כזה להעמיד את נפילתה ולתקן את יכלתה שתהיה במלואה בתור יכולת לטוב, וע"י זה נעשית הבחירה חפשית באמת, ושקול הטוב נשקל הוא באין מפריע, וממילא כח-המושך הרוחני, שיש בכל נפש להמשך אל הטוב, פועל הוא להגביר את הכרת הטוב ולהעמיד את סדרי החיים של היחיד והצבור כולם על המרכז של הטוב הגמור, שמלתו האחרונה היא אור ד'.

אורות התשובה פרק ט' פסקה ט'